

Cornjum, Bredyk 10
Gem. Leeuwarderadeel (Frl.)

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2012-11/06Z

*Cornjum, Bredyk 10
Gem. Leeuwarderadeel (Frl.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van Buro Vijn
Steekproefrapport 2012-11/06Z
ISSN 1871-269X
auteur: drs. R. Exaltus, senior archeoloog
autorisatie: dr. J. Jelsma, senior archeoloog

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, december 2012

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens	2
2. Bureauonderzoek	3
2.1 Bronnen	3
2.2 Resultaten bureauonderzoek	4
2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	6
3. Veldonderzoek	7
3.1 Aanpak	7
3.2 Bodem, reliëf en archeologie	9
4. Conclusies en advies	11

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Bekende archeologische waarden

Appendix III: Boorbeschrijvingen

Samenvatting

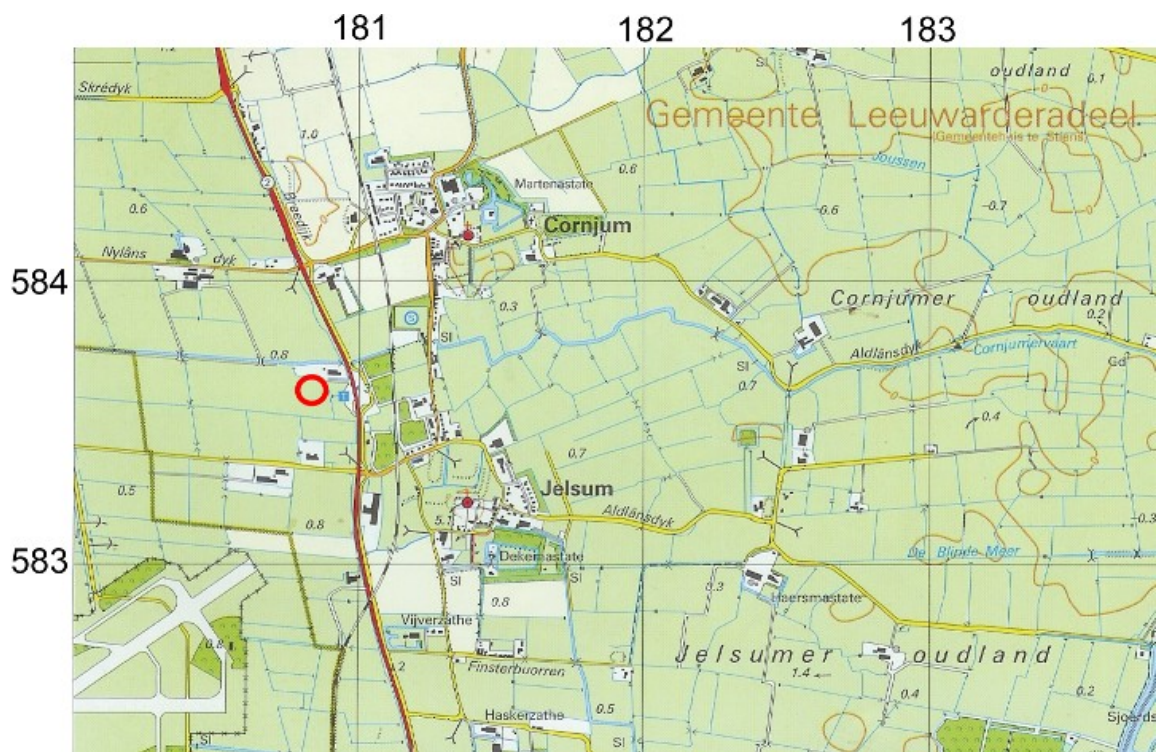
In opdracht van Buro Vijn, vertegenwoordigd door de heer E. Mosterman, is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Bredyk 10 te Cornjum. Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. De ingreep die is voorzien betreft de bouw van een opslagloods. Het plangebied bestaat nu nog uit grasland. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

In het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel is uitgegaan van een lage kans op resten uit de periode steentijd tot en met de bronstijd en een hoge kans op resten uit de periode ijzertijd tot de nieuwe tijd. Hierbij moest met name rekening worden gehouden met vegetatiehorizonten die kunnen wijzen op de aanwezigheid of nabijheid van bewoningssporen uit de periode late ijzertijd tot de vroege middeleeuwen.

Het plangebied ligt pal ten zuiden van een halverwege de twintigste eeuw gebouwde loods. In het plangebied zal een soortgelijke loods worden gebouwd.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem binnen het plangebied gekenmerkt wordt door wadafzettingen. Hier bovenop ligt een pakket matig stevige, zwak humeuze kwelderklei. Hierin zijn in het plangebied geen vegetatiehorizonten of archeologische indicatoren aangetroffen die zouden kunnen samenhangen met menselijke activiteiten in het plangebied in de prehistorie of de vroege middeleeuwen. Ook in de overige afzettingen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

In verband met het volledig ontbreken van archeologische indicatoren in het plangebied geven de resultaten van het booronderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn archeologische resten gevonden waarmee tijdens de verdere planvorming rekening zou moeten worden gehouden.

Figuur 1. Cornjum, Breedyk 10. Het plangebied ligt binnen de rode cirkel (Bron: Wolters-Noordhoff, 2004. ANWB b.v. Den Haag 1:25000.).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Buro Vijn, vertegenwoordigd door de heer E. Mosterman, is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Bredyk 10 te Cornjum (Figuur 1). Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. De ingreep die is voorzien betreft de bouw van een opslagloods.

Het plangebied bestaat nu nog uit grasland (Figuur 2). Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch geografische, archeologische en historisch geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het karterend veldonderzoek is het vaststellen van de mate van gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid hierin van archeologische waarden. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw en de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals bewerkt en verbrand vuursteen, aardewerk, bouw materiaal, bot en houtskool.

Figuur 2. Cornjum, Bredyk 10. Het plangebied gezien vanuit het oosten in westelijke richting.

1.2 Locatie en administratieve gegevens

Het plangebied ligt aan de westzijde van de Bredyk, ongeveer halverwege tussen Jelsum en Cornjum en bestaat uit een ongeveer 0,25 hectare groot deel van een graslandperceel. Hierop zal een opslagloods worden gebouwd. De hoogte van het plangebied ligt rond 0,8 meter boven NAP.

Tabel 1. Cornjum, Bredyk 10. Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

Provincie	Friesland
Gemeente	Leeuwarderadeel
Plaats	Cornjum
Toponiem	Bredyk
Coördinaten hoekpunten	180,774/583,644; 180,840/583,644; 180,774/583,603; 180,840/583,603
Bevoegde overheid	Gemeente Leeuwarderadeel
Opdrachtgever	Buro Vijn
ARCHIS CIS-code	54718
ISSNnr.	1871 - 269X
Steekproef projectcode	2012-11/06Z
Geomorfologische context	Zeeboezemvlakte
NAP hoogte maaiveld	Rond 0,8 m +NAP
maximale diepte onderzoek	2,0m min maaiveld
Uitvoering van het veldwerk	29-11-12
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE)

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende bronnen (Tabel 2).

Tabel 2: Cornjum, Bredyk 10. Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.

ANWB, 2004. *Topografische Atlas Friesland 1:25000*. ANWB bv, Den Haag.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Exaltus R. P. & G.L.G.A. Kortekaas 2008. Prehistorische branden op Groningse kwelders. In: *Paleo-Aktueel nr 19*. p. 115-124. Groningen 2008.

Friese Archeologische MonumentenKaart Extra (FAMKE) www.fryslan.nl

Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).

Schotanus, C. 1664. *Beschrijvinge van de Heerlyckheydt van Frieslandt. Facsimile-uitgave 1978*. De Tille bv Leeuwarden/Theatrum Orbis Terrarum bv Amsterdam.

Stichting voor Bodemkartering, 1978. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 10*. StiBoKa, Wageningen.

Stichting voor Bodemkartering, 1982. *Geomorfologische van Nederland 1:50000. Blad 10*. StiBoKa, Wageningen.

12 Provinciën 2006/2007. *Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Uitgeverij Nieuwland, 2006. *Grote Historische Topografische Atlas ±1926-1934. Fryslân 1 : 25 000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.

Uitgeverij 12 Provinciën, 2005. *Luchtfoto-Atlas Fryslân. Schaal 1:14000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De Atlas van Huguenin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland deel 2: Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50000*. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas 1:25000. Friesland 1853-1856*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

www.watwaswaar.nl

Www.tresoar.nl

2.2 Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied ligt op een zeeboezemvlakte pal ten westen van een kwelderwal. Dergelijke kwelderwallen zijn gevormd aan de rand van zeeboezemvlakten die tweemaal per etmaal onder water liepen. De kwelderruggen liepen slechts incidenteel onder water en bestaan over het algemeen uit zavelig materiaal. De zeeboezemvlakte bestaat daarentegen uit klei en gelaagde zand-klei afzettingen.

De kwelderwal waarlangs het plangebied ligt betreft de oostoever van de voormalige Middellzee. De Bredyk vormt de dijk langs deze oostoever. De Middellzee is vanaf de middeleeuwen geleidelijk aan steeds verder ingepolderd. De bodems in het plangebied bestaan uit kalkrijke poldervaaggronden die zijn gevormd in zware klei (classificatie bodemkaart Mn45A). Het betreft een bodemtype dat is gevormd in relatief jonge afzettingen die nog niet zijn ontkalkt. In dit geval betreft het een in zware klei gevormde bodem met grondwatertrap VI (gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 40 en 80 centimeter beneden maaiveld en gemiddeld laagste grondwaterstand beneden 120 centimeter beneden het maaiveld).

Het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) laat zien dat alle in de omgeving gelegen bekende archeologische vindplaatsen ten oosten van de Bredyk liggen, op de oostoever van de voormalige Middellzee. Ten noordoosten van het plangebied gaat het om de AMK-terreinen 7719, 7760 en 9313 die achtereenvolgens resten betreffen van een terp, de grotendeels afgegraven dorpsterp van Cornjum en de Martenastate. Ten zuidoosten van het plangebied liggen de AMK-terreinen 7761 en 9312. Dit zijn resten van de grotendeels afgegraven dorpsterp van Jelsum en de sporen van een voormalige Stins.

In Figuur 3 zijn uitsneden afgebeeld uit de atlas van Eekhoff van omstreeks 1850 (boven) en de kaart van Schotanus uit 1718 (onder). Deze kaarten tonen de ligging van een boerderij pal ten noordoosten van het plangebied. Het plangebied heeft altijd uit grasland bestaan. De boerderij ten noordoosten van het plangebied is nog aanwezig. De bebouwing ten westen hiervan dateert van het einde van de twintigste eeuw.

De hier niet afgebeelde kadasterkaart uit omstreeks 1832 en de evenmin afgebeelde historische topografische kaarten tonen een situatie die overeenkomt met die op de kaart van Eekhoff.

Figuur 3. Cornjum, Bredyk 10. Van boven naar beneden achtereenvolgens uitsneden uit de atlas van Eekhoff van omstreeks 1850 en de kaart van Schotanus uit 1718.

2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Het onderzoeksterrein ligt volgens de Friese Archeologische MonumentenKaart Extra (FAMKE) in een zone waarvoor geen onderzoeksverplichting geldt voor resten uit de steentijd tot en met de bronstijd. Deze zijn hier, gezien de relatief recente wordingsgeschiedenis van het landschap, naar verwachting niet aanwezig. Wel geldt hier de verplichting tot het uitvoeren van *karterend onderzoek I* voor resten uit de periode ijzertijd tot middeleeuwen. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 500 vierkante meter een karterend archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Dit archeologisch onderzoek moet bestaan uit minimaal zes boringen per hectare, met een minimum van zes boringen per plan, waarbij duidelijk wordt of er vindplaatsen in het plangebied aanwezig zijn. De resultaten van het karterend onderzoek kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Worden een of meerdere vindplaatsen aangetroffen, dan zal uit nader (waarderend) onderzoek moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn. De aard van dit waarderend (vervolg)onderzoek hangt af van het type aangetroffen vindplaats.

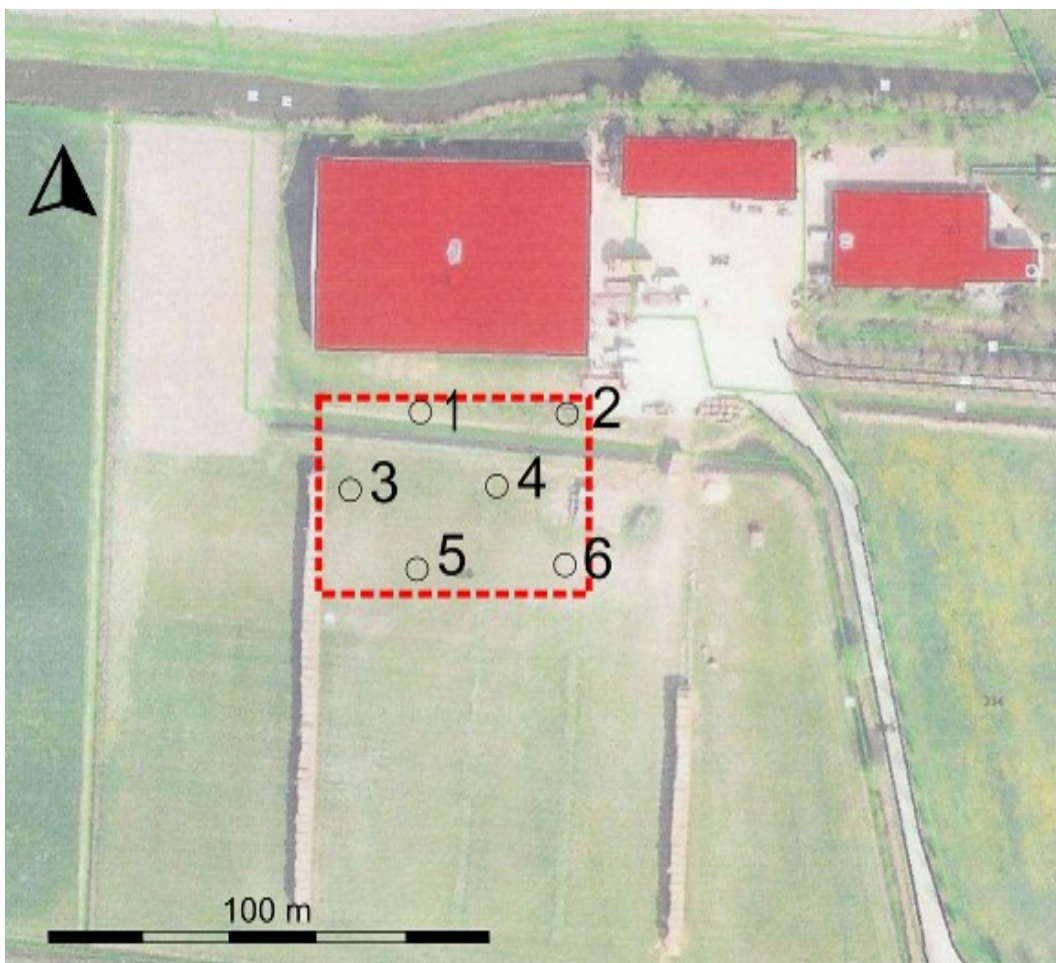
3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak

De boorpunten zijn geplaatst in drie parallel aan elkaar gelegen raaien met twintig meter afstand tussen de boorraaien. De afstand tussen de boringen beslaat steeds 25 meter.

Voor het booronderzoek is gebruik gemaakt van een guts met een diameter van drie centimeter. De boringen zijn doorgezet tot een diepte van twee meter beneden het maaiveld.

De ligging van de boorpunten is afgebeeld in Figuur 4. De resultaten van de boringen zijn weergegeven in de boorprofielen in Figuur 6.

Figuur 4. Cornjum, Bredek 10. Boorpuntenkaart. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. (Bron: Principe-aanvraag uitbreiding met bedrijfsloods, De Vries Cornjum BV.)

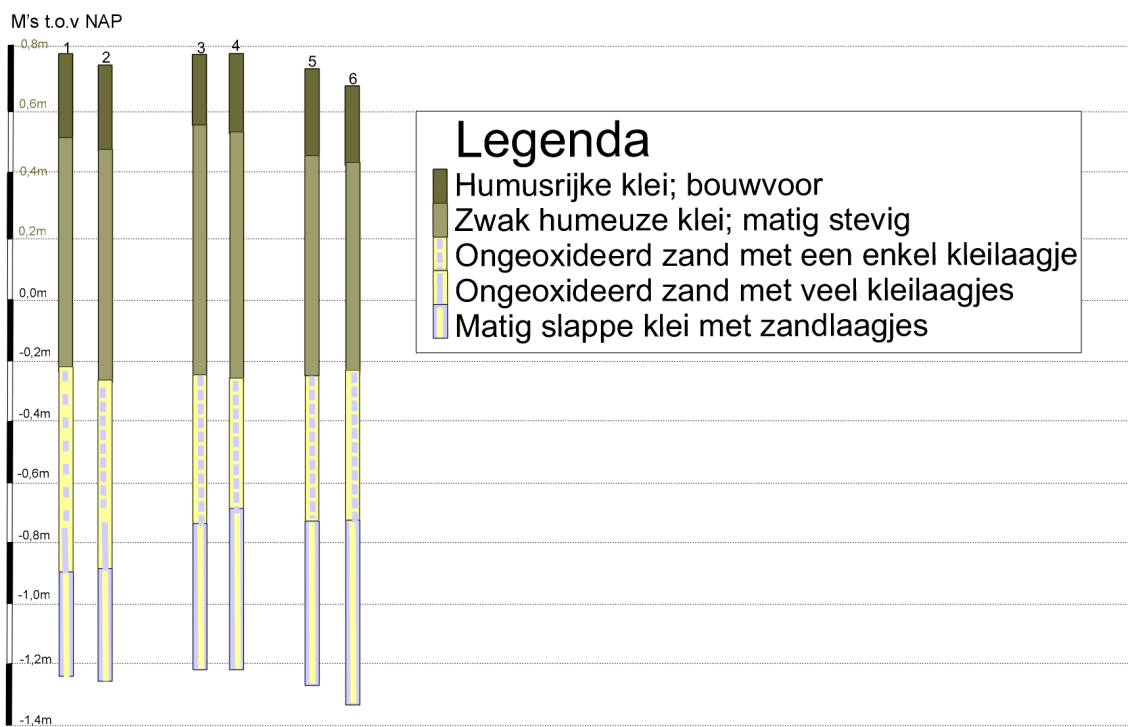
Figuur 5. Cornjum, Bredyk 10. Het plangebied gezien vanuit het zuidwesten in noordoostelijke richting.

3.2 Bodem, reliëf en archeologie

De hoogte van het maaiveld ligt in het plangebied rond 0,8 meter boven NAP. Bovenin de boringen bevond zich een ongeveer dertig centimeter dik pakket humusrijke klei. Deze bouwvoor gaat naar beneden toe over in een pakket matig stevige, zwak humeuze klei. Dergelijke klei wordt gewoonlijk afgezet op lage kwelders en bevat soms vegetatiehorizonten die zijn ontstaan in perioden waarin de opslibbing trager ging. Vaak komen in relatie met deze vegetatiehorizonten, laagjes verkoolde plantenresten voor die wijzen op menselijke activiteiten in de late ijzertijd, de Romeinse tijd of de vroege middeleeuwen. Dergelijke laagjes ontstaan tijdens het verbranden van kruidachtige planten en komen in het Noord-Nederlandse kustgebied veel voor in kwelderklei. Omdat het om (semi)natuurlijke vegetatie gaat, bestaat een deel van de vegetatie uit voor het vee oneetbare planten. Deze blijven staan en verdorren. De verdorde vegetatie wordt in brand gestoken. Dit ruimt de oneetbare planten op, brengt nutriënten in de grond en leidt tot vegetatieverjonging en vergrassing (Exaltus & Kortekaas 2008). Zowel vegetatiehorizonten als verkoolde resten ontbreken echter in het plangebied.

Onder de matig stevige, zwak humeuze klei is zwak schelphoudend zand aangetroffen dat wordt onderbroken door talrijke dunne kleilaagjes. Rond een diepte van anderhalve meter beneden het maaiveld gaat dit gelaagde zandpakket over in een pakket matig zandige, matig slappe klei dat wordt onderbroken door dunne laagjes zand. Ook dit pakket is zwak schelphoudend. Deze ongeoxideerde, gelaagde pakketten zijn waarschijnlijk ontstaan in een waddenmilieu.

In geen van de boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Om deze reden heeft geen vindplaatsbeoordeling plaatsgevonden aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.2 (VS06).

Figuur 6. Cornjum, Bredyk 10. Weergave van de resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en Advies

In het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel is uitgegaan van een lage kans op resten uit de periode steentijd tot en met de bronstijd en een hoge kans op resten uit de periode ijzertijd tot de nieuwe tijd. Hierbij moest met name rekening worden gehouden met vegetatiehorizonten die kunnen wijzen op de aanwezigheid of nabijheid van bewoningssporen uit de periode late ijzertijd tot de vroege middeleeuwen.

Het plangebied ligt pal ten zuiden van een halverwege de twintigste eeuw gebouwde loods. In het plangebied zal een soortgelijke loods worden gebouwd.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied gekenmerkt wordt door wadafzettingen. Hier bovenop ligt een pakket matig stevige, zwak humeuze kwelderklei. Hierin zijn in het plangebied geen vegetatiehorizonten of archeologische indicatoren aangetroffen, die zouden kunnen samenhangen met menselijke activiteiten in het plangebied in de prehistorie of de vroege middeleeuwen. Ook in de overige afzettingen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen. In verband met het volledig ontbreken van archeologische indicatoren in het plangebied geven de resultaten van het booronderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn archeologische resten gevonden waarmee tijdens de verdere planvorming rekening zou moeten worden gehouden.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de provinciaal archeoloog dr. G. de Langen (tel: 058-2925487) en bij de gemeente Leeuwarderadeel conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Appendix I

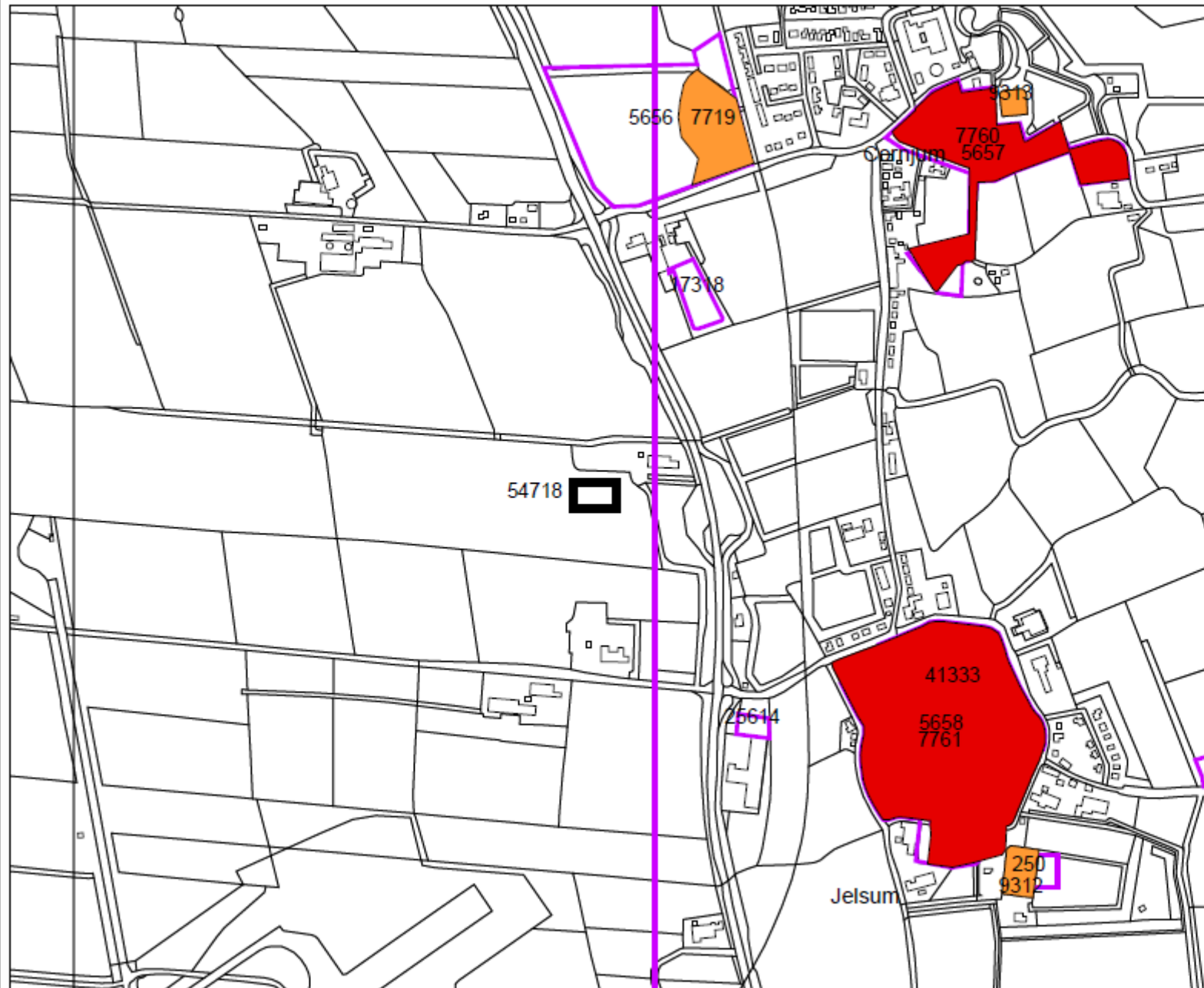
Cornjum, Bredyk 10 Archeologische periodes

<i>paleolithicum:</i>	<i>tot 8.800 vC</i>	<i>ijzertijd:</i>	<i>800 - 12 vC</i>
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	<i>Romeinse tijd:</i>	<i>12 vC - 450 nC</i>
		Romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
<i>mesolithicum:</i>	<i>8.800 - 4.900 vC</i>	Romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	Romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	Romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	Romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		Romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
<i>neolithicum:</i>	<i>5.300 - 2.000 vC</i>	Romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	Romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	Romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	<i>middeleeuwen:</i>	<i>450 - 1.500 nC</i>
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
<i>bronstijd:</i>	<i>2.000 - 800 vC</i>	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	<i>nieuwe tijd:</i>	<i>1.500 - heden</i>
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix II - Cornjum, Bredyk 10

Bekende archeologische waarden

181771 / 584384

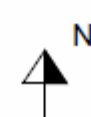

179902 / 582857

Legenda

- VONDSMELDINGEN
  - WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- ONDERZOEKSMELDINGEN
  - HUIZEN
  - TOP 10 ((c)TDN)
  - PLAATSNAMEN
  - PLANGEBIED

0 100 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix III

Cornjum, Bredyk 10

Boorbeschrijving volgens ASB 5.1																		
Boor Nr	LDO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken						AIS
		GD	B K	BS	BZ	B G	BH	HK	TK	IK	VL K	CO	PL H	VS	SST	BHN	BI	
1	30	K			1		3	GR	BR	DO								
	98	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	148	Z						GR						EKL				
	160	Z						GR						KL				
	200	K						GR				MSL		ZL				
2	30	K			1		3	GR	BR	DO								
	95	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	140	Z						GR						EKL				
	155	Z						GR						KL				
	200	K						GR				MSL		ZL				
3	25	K			1		3	GR	BR	DO								
	103	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	152	Z						GR						EKL				
	200	K						GR				MSL		ZL				
4	28	K			1		3	GR	BR	DO								
	105	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	145	Z						GR						EKL				
	200	K						GR				MSL		ZL				
5	34	K			1		3	GR	BR	DO								
	100	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	150	Z						GR						EKL				
	200	K						GR				MSL		ZL				
6	27	K			1		3	GR	BR	DO								
	90	K			1		1	GR	BR	LI		MST						
	137	Z						GR						EKL				
	200	K						GR				MSL		ZL				

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind,

BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje, PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2° en 3° letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel)

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren

BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, ROG = rommelig, VRG = vergraven

GI = Geologische interpretaties; DEZ = dekzand

AIS = Archeologische indicatoren